

Smernice NVI za preprečevanje pojava in širjenja hude gnilobe čebelje zalege

Alenka Jurić, dr. vet. med.,¹ in Anita Vraničar Novak, dr. vet. med.²

UL VF Nacionalni veterinarski inštitut,¹ Enota Celje,² Enota Novo mesto
alenka.juric@vf.uni-lj.si in anita.vranicarnovak@vf.uni-lj.si

Od pomladi 2020 poteka sanacija hude gnilobe čebelje zalege na podlagi novega pravilnika (Pravilnik za ugotavljanje, zatiranje, obveščanje in preprečevanje hude gnilobe čebelje zalege, Ur. l. RS, št. 10/20, 61/20). O sumu na hudo gnilobo čebelje zalege mora čebelar takoj obvestiti pristojnega veterinarja Nacionalnega veterinarskega inštituta (NVI).

Po uradni potrditvi bolezni steče sanacija v okuženem čebelnjaku pod uradnim nadzorom UVHVV, ki odredi tudi ukrepe za preprečevanje širjenja bolezni v okuženem čebelnjaku in v kužnem krogu. Med obveznimi ukrepi so veterinarski pregledi vseh čebelnjakov in klinični pregledi čebeljih družin, prepovedi premikov čebelnjakov, čebeljih družin, čebel in matic s spremljevalkami, satja, čebelarskega pribora in orodja.

Po pravilniku se začne obveščanje čebelarjev o pojavu hude gnilobe čebelje zalege in odrejenih ukrepih v kužnem krogu po uradni potrditvi bolezni (pozitivni laboratorijski izvid) s strani UVHVVR. Ta na krajevno običajen način obvesti lokalne skupnosti in čebelarska društva v kužnem krogu, individualno ustno ali pisno obveščanje čebelarjev o terminu veterinarskega pregleda pa poteka s strani območnega veterinarja NVI. Čebelarji so dolžni veterinarju NVI v 48 urah od roka, določenega v obvestilu, omogočiti pregled čebeljih družin in sodelovati pri pregledu. Po dogovoru z UVHVVR poteka dodatno pisno obveščanje o pojavu bolezni in čebelnjakih v kužnem krogu. Območni veterinar NVI po prejemu odločbe pošlje obvestilo in Smernice ravnanja za preprečevanje pojava in širjenja kužne bolezni v čebelnjakih v kužnem krogu območnim ČD in na JSSČ ČZS.

V kužnem krogu je treba upoštevati naslednje smernice:

- ne premikati čebeljih družin, čebel in matic, satja, čebelarskega pribora in orodja iz čebelnjaka in v čebelnjak z območja in na območje;
- zagotavljati optimalno hrano in pitno vodo za čebele, do veterinarskega pregleda ne pokladati medu in drugih čebeljih proizvodov;
- preprečevati je treba brezmatičnost, ropanje in rojenje čebel;
- v primeru odmrtnosti čebelje družine, ropanja ali izginjanja čebel se nemudoma posvetovati z območnim veterinarjem

- NVI in preprečiti dostop do čebelnjaka drugim osebam;
- ob primernem vremenu natančno pregledati vse čebelje družine (čebeljo zalego pregledati že pred odvzemanjem satja in pridelkov);
- v primeru enega ali več znakov suma bolezni (presledkasta zalega, spremembe na pokriti čebelji zalegi, celični pokrovci vlažnega videza, uleknjeni pokrovci, odprtine na pokrovcih z neravnimi robovi, mrtve čebelje ličinke svetlo ali temno rjave barve in vlečljive konsistence ali suhe odmrle ličinke v obliki krastic na spodnjih stenah zaleženih celic) takoj obvestiti območnega veterinarja NVI, ničesar odnašati iz čebelnjaka in preprečiti dostop do čebelnjaka drugim osebam ter upoštevati navodilo veterinarja;
- uporabljati satnice, izdelane v registriranih satnišnicah (s spremnim dokumentom proizvajalca satnic);
- satje, ki ga čebele ne zasedajo, hraniti nedostopno čebelam; satje, ki se odstrani iz panjev, je treba zaviti v živilsko folijo in označiti po panjih ter ga hraniti v čebelnjaku na zavarovanem temnem hladnem mestu vse do veterinarskega pregleda;
- ugotavljati napadenost čebel z varojami in upoštevati smernice NVI za preprečevanje varoze;
- skrbeti za osebno higieno, uporabljati rokavice za enkratno uporabo, delovno obleko in obutev uporabljati samo za delo pri čebelah ali uporabljati PVC-obujke za enkratno uporabo, umivati roke s toplo vodo in milom in po končanem delu oprati delovno obleko in obutev;
- skrbeti za red in čistočo ter sproti mehanično čiščenje, umivanje in razkuževanje; na tleh pred vhodom v čebelnjak namestiti razkužilno bariero, sproti razkuževati pripomočke za delo, delovno površino, opremo, točilo, osipalnice, posode za hrano in pitno vodo, testne vložke za kontrolo varoj, pripomočke za zdravljenje čebel in osebno zaščitno opremo, krtačiti, ožigati ali kuhati predmete v 3% lužni raztopini NaOH, prati z vročo vodo z dodatkom detergenta, dodatno razkuževati z Ecocidom-S;
- vse odpadke shranjevati v PVC-vreči, v zaprti posodi, da ne pridejo v stik s čebelami;
- podatke o posegih pri čebeljih družinah sproti beležiti v dnevniku veterinarskih posegov;
- v čebelnjakih v kužnem krogu se vse do opravljenega kliničnega pregleda NVI z negativnim rezultatom odsvetujejo dejavnosti, pri katerih bi lahko prišlo do širjenja bolezni (obiski svetovalcev, delavnice, turistične in apiterapevtske dejavnosti idr.).